

Edward Powell

Kanadský vizionář v exilu

Kolik českých muzikantů se snaží proniknout do tajů východní hudby. Většina z nich přitom netuší, že fundovaného průvodce mohou najít u nás. Edward Powell je původem z Kanady, žije na severní Moravě, východní hudbu studoval pět let v Indii a dále pak v Maroku, Řecku, Turecku, Egyptě, vydal šest sólových alb, vede soukromé workshopy v Česku i na půdě renomovaných institucí v Itálii i jinde. Ale jeho časově nejnáročnější aktivitou je stavba nástrojů, které jedinečným způsobem propojují orientální tradice s praktickými potřebami západního muzikanta.

Zatím posledním článkem Powellových designů je impozantní loutna se dvěma krky ragmakamtar, přičemž jedna část funguje podobně jako arabská loutna oud, druhá zas jako indický strunný nástroj sarod. Znalci jistě tuší, že první část názvu, rag, odkazuje na indické raga a druhá, makam, na hudební systém Egypta, Turecka, a dalších východních zemí – a tyto dvě hudební souřadnice zároveň definují Powellův hudební svět.

Proč jste se vlastně přestěhoval do Česka?

Před třinácti lety jsem přijel poprvé. Teď tu žiju už sedm let a po Kanadě se mi nestýská. Problém je, že v Kanadě máte kulturu jen ve městě a všude jinde jsou lesy, medvědi, ale kultura žádná. Tady je daleko hustší síť míst důležitých pro muzikanty. Bydlet v Evropě je pro mě hodně atraktivní, i když zdejší lidé se mi diví, proč nebydlím v Kanadě.

Vy jste začal v Kanadě jako kytarista?

Mým prvním nástrojem bylo cello, matka hrála jako klasická muzikantka na basu, ale já byl velký rebel a cello mě nebavilo. Když mi bylo dvanáct, otec mi koupil kytaru. Hrál jsem prog rock, fúze, v patnácti už jsem byl protřelý sólový kytarista. Kytara mě bavila a byl jsem úspěšný, ale rozhodl jsem se začít znova se sitarem.

Mezitimulek sem

Jak se to stalo?

Když mi bylo dvacet, rocková životospráva mě začala vyčer-

pat, cítil jsem se nemocný, měl jsem špatnou kůži a nakonec jsem se ocitl na mizině. Měl jsem trauma, že snad mám herpes, totálně jsem se složil, odešel jsem z kapely. Za své poslední peníze jsem šel k doktorovi, přestal jsem pít alkohol a jíst maso a cukr. Totálně jsem změnil život, začal číst knihy o zdravé výživě a studovat jazz a meditaci. Chtěl jsem sice žít zdravě, ale ironie té situace byla, že o rok později jsem vyjel do Londýna s punkovou skupinou. Protože blues a progresivní

Tedy to byla cesta, na jejímž konci člověk buď sám sebe najde, anebo naopak ztratí?

Mně to přišlo jako skvělý nápad, počítal jsem s půlročním výletem, i když kamarád to plánoval jen na dva týdny. Učil jsem se tam se na sitar, koupil si dva nástroje a můj otec, profesor poezie, mi po návratu řekl: „Proč tam nejdeš znova? Tentokrát to můžeš vzít důkladně.“

Ale nevrátil vás návrat do Kanady do starých kolejí?

Částečně ano. Mezitím jsem pokračoval s kytarou, každý den cvičil, to je přece moje

zaměstnání, až mě z toho začala bolet hlava. A v koutě byl sitar. Tak jsem zabrnkal pár tónů a za čtvrt hodiny hlava přestala. To se opakovalo každý den: bolest hlavy z elektrické kytary vždy vyléčil sitar. Úleva. Po několika týdnech jsem se rozhodl definitivně. Nebylo to snadné, protože jako kytarista jsem už byl hodně daleko, věděl jsem, že na sitar mi to bude trvat aspoň deset let,

BOLEST HLAVY Z ELEKTRICKÉ KYTARY VŽDY VYLÉČIL SITAR. ÚLEVA. PO NĚKOLIKA TÝDNECH JSEM SE ROZHODL DEFINITIVNĚ.

než dosáhnou nějaké úrovně. Začal jsem roku 1988 a v 1998 jsem přijel do Česka a začal hrát na sitar profesionálně. Takže opravdu přesně deset let...

Bylo tehdy už dost příležitostí pro takovouhle hodně okrajovou hudbu? Více než dnes.

Čajovny?

Ano – tam si ale moc nevyděláte. Festivity. Hodně jsem hrál v Itálii, kde jsem poznal spoustu spoluhráčů. Ekonomika byla tehdy lepší. Určitě jsem nevydělal tolik co dříve jako rocker, dobré honoráře v téhle hudbě přijdou zřídka. Ale k přežití to stačilo.

Jak lze vlastně ty indické raga přeložit do západního vnímání? Každá odpovídá nějaké emoci, denní době... funguje to i mimo Indii? Západní muzikanti hrají nejraději raga Jog, ta zní jako blues. A třeba raga Marwa je nejistá, rozervaná a plná pochybností: strom bez listů, pole před bitvou. Je to hudební esence napětí, očekávání. Nevíte, co přijde. Pro člověka ze Západu je indická hudba nevyčerpatelným zdrojem překvapení.

Mezitimulek sem

Vy jste hudebník, pedagog, stavitel nástrojů. Která z disciplin zabere nejvíce času?

Výroba hudebních nástrojů. Už jsem jich postavil asi šestnáct. Každý je originál, každý je jiný, nejedná se o kopie.

A jak probíhají vaše workshopy?

Můj indický workshop je hodně univerzální, přijít může každý, protože indická hudba má podobný systém jako západní, tedy stupnicí o 7 tónech, můžete se zúčastnit s houslemi, s kytarou. A ten arabský seminář, to je něco jiného, to je hudba, kterou nelze hrát ta západní kytaru, ale jen na bezpračkové nástroje, jako jsou housle, cello anebo orientální nástroje. Workshopy vedu v Bolaticích u Opavy, kde bydlím, v cihlovém stavení z 18. století, kde je spousta volného prostoru. Pořádám je třikrát ročně: v dubnu a srpnu celý týden, v prosinci jen o víkend. Ale koncem letošního srpna si mě objednali do Brna, kde budu učit. ■

www.edwardpowell.com

Noční koupel podle Toma Waitse

Tou nejsympatičtější kvalitou festivalu Folkové prázdniny v Náměšti nad Oslovou je vzácné propojení dvou zdánlivých extrémů: ostrého zaměření na kvalitu s neokázalou komorní atmosférou. V Náměšti se ani vteřinu necítíte ztraceni v davu jako na megafestivalech, akce trvá celý týden, takže označení prázdniny je zcela na místě. Jedním z překvapení letošního ročníku bude Jesca Hoop, která prošla velmi zajímavou přípravou: vypomáhala totiž jako chůva v rodině Toma Waitse, což je evidentně ta nejlepší hudební škola. „Její hudba je jako jít si zaplavat pozdě v noci,“ říká o ní Waits. Což potvrzuje i fakt, že zpěvačka dokáže udržet pozornost i v písni bez jakéhokoli instrumentálního doprovodu – jako třeba ve skladbě *Storms Make Grey The Sea* z jejího letošního minialba *Snowglobe*. Mezi dalšími účinkujícími Folkových prázdnin jsou Félix Lajkó, Traband, Zuzana Míchnová, Charlie McCoy a Shtetl Superstars.

www.folkoveprazdniny.cz

Hardrocková mise do Arménie

Charitativních rockových projektů s ubíhajícím časem spíše přibývá, ale vzácností jsou ty, které by jakkoli navazovaly na hudbu jiných kultur.

WhoCares je jedním z nich: v čele tohoto hardrockově-metalového superbandu jsou zpěvák Ian Gillan z Deep Purple a kytarista Tony Iommi z Black Sabbath, účastní se i bubeník z Iron Maiden, kytarista finských Him, bývalý basák Metaliky a také varhaník Jon Lord, Gillanův dlouholetý kolega z Deep Purple.

Myšlenka, že výtěžek z prodeje jejich prvního singlu půjde na opravu zemětřesením zničené hudební školy v Arménii, neznikla náhodou. Gillan i Iommi si Arménii oblíbili podobně jako Page s Plantem Maroko. „Ten nápad jsme dostali, když jsme se s Tonym vrátili z návštěvy Jerevanu a viděli jsme tam obrovský zápal místních lidí a rozsah škod, které se ani po třiceti letech nepodařilo napravit.“ První CD singl skupiny obsahuje vedle dvou nahrávek (*Out Of My Mind* a *Holy Water*) také čtyřicetiminutový filmový dokument o Gillanových a Iommiho aktivitách v Arménii v běhu letech.

ANGLICKÉ FOLKÁRKY A KING CRIMSON

Kontinuitu anglického akustického folku nijak nenarušil fakt, že Londýn je už po více než půl století metropolí zcela jiné hudby, v níž dominují elektrické kytary. Dokonce se zdá, že anglická tradiční, lidová či folková hudba je s moderními žánry nejen propojená, ale že se právě díky tomu probouzí k novému životu, čehož nejlepším důkazem jsou sestry Rachel a Becky Unthankovy, vystupující pod svým společným příjmením Unthanks.

Jejich nové album *Last* je celé v jemném a melancholickém duchu, kouzelné a temné balady ze skotsko-anglického pomezí se tu střídají s neméně temnými písněmi z nedávné minulosti (např. *No One Knows I'm Gone* od Toma Waitse). Ale tou nejpřekvapivější coververzí je 35 let stará píseň *Starless*. V raném období své tvorby ji natočila jedna z neoriginálnějších britských skupin King Crimson na album *Red*. Původní dvanáctiminutová verze obsahuje dlouhou instrumentální mezihru ledově řezavé kytary Roberta Frippa a řvoucího saxofonu Iana McDonalda. Pro sestry ji objevil manžel jedné z nich, který s nimi pracuje jako producent a aranžér. „Adrian album vyhrabal ve sbírce svých rodičů a z písničky udělal smyčkový kvartet.“

YOUSOU N'DOUR PŘIVEZE DO OSTRAVY REGGAE

Yousou N'Dour se mezi africkými zpěváky vypracoval na ty nejvyšší příčky, synonymem jeho energií nabitého stylu se stal typicky pulsující senegalský rytmus mbalax i velké bubny sabar. Na svém letním turné se zastaví na ostravských Colours i na německém festivalu v Rudolstadt, který je v posledních letech nejnavštěvovanější zahraniční akcí českých fanoušků world music. Mnozí z nich budou ale překvapeni novým repertoárem: „Reggae poskytuje větší prostor než mbalax. Mám více místa k dýchání,“ vysvětluje N'Dour. „Strefíte se přesně do rytmu i emoci, které píseň přináší.“ Je to velmi přímočaré a míří to rovnou k srdci.“ Své poslední album *Dakar-Kingston* natočil Yousou N'Dour s producentem Tyronem Downie, původním varhaníkem Marleyho skupiny Wailers, ve slavných studiích Tuff Gong v Kingstonu, hlavním městě Jamajky.